

wobzamknjone dnja 05.04.2025 w Budyšinje

WUSTAWKI

Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow z. t.

Art. 1

Mě, symbolika a sedło

- (1) Towaristwoju se groni Domowina – Zwězk Łužyskich Serbow / Zwjazk Łužiskich Serbow/ Bund Lausitzer Sorben (we wustawkach dalej: Domowina). Wšyknje rěčne wersije su rownogódne a same za se płašiwe. Towaristwo jo do registra towaristwow zapisane a wježo pśidank “z.t.”.
- (2) Znamje Domowiny pokazuju na cerwjenej slězynje tśi slobrane lipowe łopjenka, kenž wurostu ze štoma z wósym kórjenjami. Domowina wužywa a šćita serbsku chórgoj módro-cerwjeno-bětu.
- (3) Towaristwo ma swójo sedło w Budyšinje.

Art. 2

Zaměry

- (1) Domowina jo politiski njewótwisny a samostatny zwězk Serbow a kšywowy zwězk serbskich towaristwow Dolneje a Górneje Łužyce. Wóna jo zastupnica zajmow serbskego luda a statkujo pśedewšym w serbskem sedleńskem rumje Kraja Bramborska a Lichotnego stata Sakska. Wóna jo w kontinuiše pšawniska naslědnica Domowiny – Zwězka Łužyskich Serbow. Domowina wuznawa se k lichotnemu demokratiskemu zakładnemu pórědoju w Zwězkowej republice Nimska.
- (2) Domowina
  - se zasajžujo za zachowanje a wuwijanje, spěchowanje a rozšyrjenje rěcy a kultury a tradicijow serbskego luda, narodneho wědobnja, zgromadnosći Serbow a zwěžanosći z domownju,
  - zjadnošijo a pódpěrujo Serbow a serbske towaristwa w jich narodnem žele,
  - zastupuju zajmy Serbow w zjawnosći, napšešiwu parlamentam, institucijam a zastojnstwam na komunalnej, wokrejsnej, krajowej, zwězkowej a mjazynarodnej rowninje,

- zasajžujo se za pšawniske rědowanje šćita a spěchowanja narodnych mjeńšynow w Nimskej a za dožaržanje wótpowědujucych kazniskich póstajenjow a mjazynarodnych dojadnanjow,
- spěchuju tolerancu a dorozměše mjazy serbskim a nimskim ludom a jeju rownostajenje,
- wužaržujo pšijašelske zwiski ze słowjańskimi ludami, z narodnymi mjeńšynami a mjazynarodnymi zjadnošeństwami narodnych mjeńšynow a zastupuju solidarne zgromadne zajmy.

Zakład zwopšawdnjenja jeje zaměrow twóritej program a žělowe směrnice. Domowina smějo nosařstwo institucijow pšewzeš.

Art. 3

Powšykna wužytność a srědki

- (1) Domowina statkujo bzeze dobytko. Wóna ma bzeze wuwzeša a njepósrědnje powšykno-wužytne zaměry w zmysle wótrězka "danki znižujuce zaměry" pórěda wótedankow. Zajmy Domowiny njejsu w přědnem rěže swójsko-góspodařske.
- (2) Srědki Domowiny wužywaju se jano za społnjenje we wustawkach zapisanych zaměrow. Nichten njama pšawo na lěpšyny pšez wušej měry wusoke zarownanja abo pšez wudawki, kenž njejsu w zajmje towaristwa. Čłonki-jadnotliwce njedostanu ze srědkow Domowiny žedne pšiplašonki.
- (3) Pšedsedař a zastupujucy pšedsedař wugbajotej swóju funkciju zasadnje cesnoamtski. Jo-lic trjeba smějo se w ramiku móžnosćow góspodařskego połoženja pšedsedarjeju a zastupujucyma na zaklaže službnego dogrona abo pšez pawšalu nałožona proca zarownaš.
- (4) Góspodařske lěto jo kalendařske lěto. Domowina financěrujo se głownje pšez pjenjezne pódpěry a pšizělenja, nabranki ze zarědowanjow, zběrkow a darow, plašonkow ako teke pšinoskow jadnotliwcow a čłonkojskich towaristwow. Financny pórěd Domowiny rědujo wužywanje pjenjeznych srědkow. Wón njejo žěl wustawkow.

Art. 4

Čłonkojstwo

- (1) Čłonki Domowiny mógu bys pširodne a juristiske wósoby, pšawniski zamóžne a pšawniski njezamóžne serbske towaristwa, župy, zjadnošeństwa, drustwa a zgromažeństwa (dalej: čłonkojske towaristwo), kótarež wustawki Domowiny pšípóznawaju. Pširodny čłonk Domowiny jo kuždy čłonk Domowinje pšislušajucych towaristwow.
- (2) Towaristwa a pširodne wósoby zapódaju Domowinje swóju pšosbu wó pšistup pisnje. Towaristwa deje swóje wustawki pšosbje pšípóložys. Zwězkowe pšedsedařstwo pšiwzejo towaristwo nachylnje a dokóncnje rozsužijo głowna zgromažina. Wó pšosbje jadnotliwca rozsužijo zwězkowe pšedsedařstwo.

- (3) Towaristwa Serbow zwenka Łużyce a we wukraju resp. towaristwa psijašelow Serbow směju ako asociěrowane člonki psistupiš. Formy zgromadnego statkowanja rěduju dojadnanja, kótarež sebje psigłosowanje zwězkowego psedsedarstwa pominaju.
- (4) Spěchujuce člonki Domowiny mógu bys psírodne a juristiske wósoby, kenž statkowanje Domowiny spěchuju. Wóni njejsu člonki Domowiny w zmysle pórěda wótedankow a njamaju žedno głosowańske pšawo.
- (5) Cesne člonki Domowiny mógu bys zaslužbne tu- a wukrajne spěchowarje Domowiny a serbskego luda. Póscenje cesnego člonkojstwa rědujo pórěd, kenž njejo wobstatk toś tych wustawkow.
- (6) Čłonkojstwo se skóńcy:
  - z pisnym wupowěženim člonkojskego towaristwa resp. člonka samego napšešiwu zwězkowemu psedsedařstwu,
  - z rozpušćenim člonkojskego towaristwa,
  - z pšosbu wó insolwencu člonkojskego towaristwa,
  - ze smjeršu psírodneje wósoby abo
  - z jeje wuzamknjenim psí gropnem škódowanju Domowiny.

Art. 5

Župy

- (1) Župy su na region wězane člonkojske towaristwa Domowiny. Wóni zastupuju narodne zajmy Serbow swójego teritorija pśed zjawnymi zastojsnstwami a gremijami.
- (2) Župy zjadnošuju, koordiněruju a spěchuju narodne statkowanje w župnem teritotiju a procuju se wó zgromadne žěło ze specifiskimi towaristwami.
- (3) Župy wutwórje se z Domowinskih kupkow, towaristwow, zjadnošeństwow a jadnotliwcow. Pšawniski njezamóžne towaristwa a kupki žěłaju pó wopšimješu a financnje samostatnje a w swójskej zagronitosći na zakłaže tych wustawkow a dašnych pórědow Domowiny, kenž njejsu wobstatk toś tych wustawkow.

Art. 6

Specifiske towaristwa

- (1) Specifiske towaristwa statkuju nadregionalnje. Wóni pšewzeju we wobłuku Domowiny specifiske nadawki a procuju se wó zgromadne žěło ze župami.
- (2) Wósoby-jadnotliwce zwenka sedleńskego ruma Serbow, kenž njejsu člonk jadneje župy abo Domowinje psíslušajucego towaristwa, mógu "Zjadnošeństwo psírodných člonkow Domowiny" wutwóriš.

Art. 7

Organy

- (1) Nastupności Domowiny ředuju głowna zgromažina, k zastupowanju wopšawnjone pšedsedařstwo, zwězkowe pšedsedařstwo, prezidium, rewizijny a wujadnařski wuběrka. Člonki towaristwowego organa njamógu pla Domowiny pšistajone byš.
- (2) Organy Domowiny žělaju pó swójom jadnařskem pórěže. Jadnařske pórědy organow Domowiny njejsu wobstatk toš tych wustawkow. Jadnařska řec jo serbsčina. Wopšawnjone wuwzeša su móžne.
- (3) Zgromažiny pšewjedu se pak realnje, pó droze elektroniskeje komunikacije (na pšikład pšez telefon abo wideokonferencu) abo we měšanej formje z pšibytnymi a wobžělnikami pšez wideokonferencu, druge medije abo telefon. Wobžělenje we formje wideokonference, pšez druge medije abo telefon dej jano móžne byš pšez legitimaciske daty a za wótpowědujucu zgromažinu pšistupne daty. W takem paže se zawcasa do zgromažiny wósebna mejlka za pšistup pšerědkuju.
- (4) Wólone organy mógu wobzamknuš, gaž jo wěcej ako połojca člonkow wótpowědujucego organa pšibytna. K wótgłosowanju stojece naraženje jo pšiwzete, gaž jo wěšyna pšibytnych ku głosowanju wopšawnjonych za naraženje głosowało, jolic njejo nic hynacej we wustawkach pšostajone. Za wobzamknjenje pó pisnej droze dej se nanejmenjej połojca člonkow wobzamknucego organa na wótgłosowanju wobžěliš.

Art. 8

Głowna zgromažina Domowiny

- (1) Nejžwušy organ Domowiny jo głowna zgromažina, kótaraž se kužde druge lěto schaduju. Zwězkowe pšedsedařstwo zwoła głownu zgromažinu nanejmenjej 3 mjasece do togo a naražijo dnjowny pórěd.
- (2) Člonki zwězkowego pšedsedařstwa a dalšne delegěrowane člonki člonkojskich towaristwow twórze głownu zgromažinu. Kluc delegatow pšostajijo zwězkowe pšedsedařstwo. Delegaty dostanu pisne pšepšosenje z nachylnym dnjownym pórědom nanejmenjej tši tyženje do głowneje zgromažiny.
- (3) Člonki rewizijnego a wujadnařskega wuběrka maju pšawo se na głownej zgromažinje z póražujucym głosom wobžěliš, jo-lic njejsu delegaty.
- (4) Člonki Serbskeju radowu pši krajnyma sejmoma Bramborskeje a Sakskeje, serbske člonki mjeńšynoweje rady ako teke serbske člonki rady Załožby za serbski lud maju pšawo, se z póražujucym głosom na głownej zgromažinje wobžěliš.
- (5) Głowna zgromažina bilancěrujo dwójolětnu žělabnosć a konkretizěrujo žěłowe směrnice. Wósebnje pak
  - pšiwzejo a schwalijo rozpšawu zwězkowego pšedsedařstwa wó statkowanju Domowiny za pólěpšenje połoženja serbskego luda a zwopšawdnjenja nadawkow žěłowych směrnicy,
  - pšiwzejo a schwalijo dwójolětnu financnu rozpšawu,
  - pšiwzejo rozpšawy rewizijnego a wujadnařskega wuběrka,

- diskutěrujo a rozsuźijo zasadne strategiske pšašanja narodnego žěła,
- wobzamknjo wólbny pórěd, kenž njejo wobstatk toś tych wustawkow,
- wobzamknjo pórěd za pósćenje cesnego cłonkojstwa, kenž njejo wobstatk toś tych wustawkow,
- wobzamknjo wusokosc pśinoskow cłonkow,
- wobzamknjo program a žěłowe směrnicje Domowiny.

Głowna zgromažina wobzamknjo z tšimi běrtylami wšykných pšibytných do głosowanje wopšawnjonych wó wuzamknjenju cłonka z Domowiny pó art. 3 dypk 6. Změny wustawkow wobzamknjo głowna zgromažina Domowiny z dwěma tšešinoma pšibytných do głosowanje wopšawnjonych delegatow.

- (6) Kužde stwórtje lěto jo głowna zgromažina rownocasnje wólbna zgromažina. Pśidatnje delegaty na toś tej zgromažinje doněntejšnje zwězkowe pśedsedařstwo wulichuju a pśedsedarja ako teke zastupnika, dalšnych cłonkow zwězkowego pśedsedařstwa a cłonkow rewizijnego a wujadnańskego wuběrka wuzwólju. Pši wólbach pśedsedarja a zastupujucej pśedsedarjowu ma se wobglědowaś, až stej Dolna a Górna Łužyca zastupjonej.
- (7) Wó wobzamknjenjach głowneje zgromažiny napórajó se protokol, kótaryž matej nawjedowař zgromažiny a protokolant pódpisaś.
- (8) Głowna zgromažina jo zjawna. Wuwzeša móžo głowna zgromažina wobzamknuś.
- (9) Wurědnu głownu zgromažinu zwola zwězkowe pśedsedařstwo abo pśedsedař na pšosbu nanejmnjej jadnej tšešiny cłonkojskich towaristwow. Wóna ma se w běgu tšich mjasecow pšewjasć.

Art. 9

Zwězkowe pśedsedařstwo Domowiny

- (1) Zwězkowe pśedsedařstwo ma až do 30 cłonkow. Pśedsedař a zastupujucej pśedsedarja su cłonki zwězkowego pśedsedařstwa. Kužde cłonkojske towaristwo ma njewótwisnje wót licby cłonkow pšawo na jaden mandat w zwězkowym pśedsedařstwje. Wuškowne mandaty se wótpowědujocy wobzamknjenju głowneje zgromažiny proporcionalnje wjelikosci cłonkojskich towaristwow na toś te rozdzěluju. Wólbna doba trajo styri lěta.
- (2) Głowny jadnař a jadnař wobžělijotej se z póražujucym głosom na pósejženjach zwězkowego pśedsedařstwa. Pśedsedař rewizijnego wuběrka ako teke pśedsedař wujadnańskego wuběrka matej pšawo, se z póražujucym głosom na wobradowanjach wobžěliš.
- (3) Wó wótwołanju cłonka zwězkowego pśedsedařstwa rozsuźijo pó pórucenju wujadnańskego wuběrka na naraženje zwězkowego pśedsedařstwa głowna zgromažina. Wó pšikazanem nachylnem wótpócywanju cłonka rozsuźijo na zaklaže pórucenja wujadnańskego wuběrka zwězkowe pśedsedařstwo; do togo wobchowa pótrjefjony swóje cłonkojske pšawa.
- (4) Wó pšiwzešu nachylnego złoženja wólbneje funkcije na zaklaže pódaša swójskeje wóle rozsuźijo zwězkowe pśedsedařstwo.

(5) Zwězkowe pśedsedařstwo

- rozsužijo wó pšašanjach běžnego žěła Domowiny mjazy głownyma zgromažinom,
  - póstajijo šěžyšća žělabnosći a rědujo zawězujuce zagronitosći za zwopšawdnjenje nadawkow,
  - pšiwzejo pšawidłownje rozpšawy pśedsedarja a prezidiuma Domowiny,
  - póstajijo zagronitosći a nadawki prezidiuma,
  - rědujo wobsejžeństwo a finance Domowiny,
  - pšiwzejo a pšizwólijo financne a góspodařske plany a rozpšawy,
  - wutwórijō žělowe wuběrki,
  - póstajijo šěžyšća žělabnosći zastojnstwa a wótrědow a pšiwzejo wšykne rozpšawy wó žělabnosći,
  - rozsuži nachylnje wó nosařstwach institucijow,
  - pówołajo a wótwołajo resp. nominěrujo zastupjarjow Serbow do/z gremijow a pšiwzejo pšawidłownje rozpšawy wó jich žělabnosći,
  - wobzamknjo žělowe pórědy zastojnstwa a jogo wótrědow,
  - pówołajo a wótwołajo głownego jadnarja a jadnarja Domowiny,
  - wobzamknjo wuznamjenjeńske pórědy Domowiny, kenž njejsu wobstatk toś tych wustawkow,
  - wuzwólijo člonki mytowańskego wuběrka a
  - rozsužijo wó plašenju narownanja pó art. 3 dypk (3) ako teke wó wopšimješu a wuměnjach dogrona.
- (6) Zwězkowe pśedsedařstwo se schadujo pšawidłownje, nanejmnjej styri raze wob lěto. Na pominanje nanejmnjej jadnego běrtyla člonkow zwězkowego pśedsedařstwa, tšich towaristwow abo prezidiuma ma se wurědne pósejženje zwołaś a w běgu dweju tyženjowu pšewjasć.
- (7) Zwězkowe pśedsedařstwo žěła pó jadnańskem pórěže, kenž sebje póstajijo. Wobradowanja zwězkowego pśedsedařstwa su zjawne. Wuwzeša wobzamknjo zwězkowe pśedsedařstwo. Jadnański pórěd zwězkowego pśedsedařstwa njejo wobstatk toś tych wustawkow.

Art. 10

Prezidium

- (1) Do prezidiuma słušaju pśedsedař Domowiny, zastupujucej pśedsedarja Domowiny a až do dwa dalšnej člonka zwězkowego pśedsedařstwa, kótarejuž na naraženje pśedsedarja zwězkowe pśedsedařstwo pówołajo. Wó wótwołanju wótpowědnej člonkowi smějo zwězkowe pśedsedařstwo rozsužiś.
- (2) Prezidium schadujo se pšawidłownje, nanejmnjej žaseś raz wob lěto. Jadnański pórěd prezidiuma schwalijo zwězkowe pśedsedařstwo.
- (3) Prezidium póražujo pśedsedarja a pšigótujo pósejženja zwězkowego pśedsedařstwa. Dalšne nadawki pšizělujo zwězkowe pśedsedařstwo.

Art. 11

Předsedař a zastupujucej předsedařja

- (1) Předsedař a zastupujucej předsedařja reprezentěruju Domowinu w zjawnosći. Zastupujucej předsedařja pódpěrujotej žělo předsedařja a zastupujotej jogo w paže njepřibytnosći.
- (2) Předsedař
  - koordiněruju a nawjeduju zwopřawdnjenje programa Domowiny, žělowych směnicow, wobzamknjenjow głowneje zgromažiny a zwězkowego předsedařstwa z pomocu zastojnstwa a wótrědow,
  - zwola a nawjeduju wobradowanja zwězkowego předsedařstwa a prezidiuma,
  - zwola a nawjeduju nanejmjenjej raz wob lěto wobradowanje z wjednikami serbskich institucijow,
  - zwola a nawjeduju nanejmjenjej raz wob lěto wobradowanje z předsedařjami člonojskich towaristwow. Na pominanje nanejmjenjej počojce předsedařjow wšych člonojskich towaristwow zwola wón wurědne pósejženje,
  - pšewježo pšawidłownu koordinaciju z głownym jadnarjom,
  - pősřednjo głownemu jadnarjoju nadawki z wobzamknjenjow wólonych organow Domowiny a kontrolěruju społnjenje,
  - statkuju ako bžezpősředny předsedajony głownego jadnarja Domowiny.

Art. 12

K zastupowanju wopřawnjone předsedařstwo

- (1) Do předsedařstwa, kótarež jo k zastupowanju wopřawnjone w zmysle § 26 Bergařskich kazniskich knigłow, słušaju předsedař, głowny jadnař, jadnař a jo-li trjeba z dalšnych člonkow, kótarychž zwězkowe předsedařstwo pówoła. Kuždy z nich ma pšawo Domowinu juristiski samostatnje zastupowaš.
- (2) Předsedařja pówoľuju głowna zgromažina. Głownego jadnarja a jadnarja pówoľuju zwězkowe předsedařstwo.
- (3) Zwězkowe předsedařstwo móžo wósebnych zastupnikow w zmysle § 30 Bergařskich kazniskich knigłow pówołaš.

Art. 13

Rewizijny wuběrk

- (1) Rewizijny wuběrk ma nanejmjenjej 3 do 5 člonkow a wuzwóljo se na wólbnej głownej zgromažinje. Rewizijny wuběrk wuzwóljo swójogo předsedařja ze swójich řědow. Wótwołanje člonka rewizijnego wuběrkka se pó řědowanju z artikla 9 wótrězk 3 pšewježo.

- (2) Rewizijny wuběrk pšekontrolěrujo pšawidłownje, nanejmenjej raz wob lěto wužywanje wobsejžeństwa a financow Domowiny ako teke jich pórědne zaknižowanje. Rewizijny wuběrk pšedpołožyjo rozpšawu głownej zgromažinje.

Art. 14

Wujadnaški wuběrk

- (1) Wujadnaški wuběrk ma nanejmenjej 3 do 5 člonkow a wuzwóljo se na wólbnej głownej zgromažinje. Člonki zwězkowego pšedsedařstwa abo drugich organow Domowiny njamógu byś člonk wujadnaškego wuběrka. Wujadnaški wuběrk wuzwóljo swójego pšedsedarja ze swóich ředow. Wótwołanje člonka wujadnaškego wuběrka se pó ředowanju z artikla 9 dypk 3 pšewježo.
- (2) Wujadnaški wuběrk pšepytujo na pšořbu organa Domowiny, člonkojskego towaristwa abo jednotliwego člonka konfliktne pady w žěłabnosći Domowiny, zranjenja programa, wustawkow ako teke wobzamknjenja głowneje zgromažiny abo zwězkowego pšedsedarstwa.
- (3) Wujadnaški wuběrk pšedpołožyjo głownej zgromažinje resp. zwězkowemu pšedsedarstwu naraženje za wujadnanje konfliktu.

Art. 15

Domowinske zastojnstwo

- (1) Zastojnstwo Domowiny ředujo pó wótgłosowanju z pšedsedarjom zwopšawdjenje wobzamknjenjow głowneje zgromažiny a zwězkowego pšedsedařstwa a pódpěrujo žěło člonkojskich towaristwow na zakłaže dogronow.
- (2) Zestawu a nadawki zastojnstwa Domowiny ředuju žěłowe pórědy. Žěłowe pórědy zastojnstwa Domowiny njejsu wobstatk toś tych wustawkow.
- (3) Głowny jadnař nawjeduju zastojnstwo Domowiny a jogo wótrědy. Jolic njejo głowny jadnař pšibytny, zastupuju jogo jadnař.
- (4) Głowny jadnař a jadnař pówołajotej se na dobu 7 lět wót zwězkowego pšedsedařstwa. Jaden wót wobeju ma swójo žěłowe měřtno w Dolnej Łužycy a nawjeduju tamny zarěd Domowiny.

Art. 16

Rozpušćenje towaristwa

- (1) Rozpušćenje Domowiny móžo jano k tomu zaměroju zwołana głowna zgromažina z nanejmenjej tři běřtylami głosow delagatow wobzamknuś.
- (2) Rozpušćijo-lic se Domowina abo zwignjo-lic se Domowina abo wótpadnjo danki znižujuce zaměr Domowiny, pšejžo jeje zamóženje na juristisku wósobu zjawneho

pšawa abo drugu korporaciju, kenž ma danki znižujuce zaměry. Zamóženje musy se wužywaš za zachowanje a wuwijanje serbskeje rěcy a kultury. Serbski dom w Budyšinje pšejžo do wobsejžeństwa Mašice Serbskeje z.t. resp. jeje naslědnicy, kótaraž ma bys powšyknewužytne towaristwo. Wóna musy dom w zmysle art. 2 wótrězk 2 toš tych wustawkow za spěchowanje serbskeje rěcy a kultury ako teke serbskego towaristwowego žywjenja wužywaš.

Za lěpšu cytajobnosť se njewužywa rownocasne pomjenjowanje muskeje, žeńskeje a diwersneje formy (m / ž / d). Wšykne pomjenjowanja funkcijow plaše rownopšawnje za wšykne rody.